Udalosti 15. apríla 1998 v Banskej Bystrici

Ján KOVAČOVSKÝ

právnik a ekonóm

Ráno o 8,30 hodine sa v biskupskom chráme konala koncelebrovaná svätá omša, S diecéznym biskupom koncelebrovali sv. omšu perzekvovaní kňazi dosiaľ ešte žijúci a rad ďalších kňazov. Bola obetovaná za obete komunistickej svojvôle.

Po skončení nasledovalo odhalenie pamätnej tabule vázneným kňazom banskobystrickej diecézy.

Rečník za Konfederáciu politických väzňov Slovenska mimo iného povedal: **Pred 48. rokmi, v noci z 13. na 14. apríla 1950 násilne vnikli ešteháci, príslušníci verejnej bezpečnosti a jednotky ľudových milícií do väčšiny mužských kláštorov na Slovensku. Týmto aktom násilia sa začalo hromadné prenasledovanie kňazov katolíckej cirkvi.**

V skutočnosti sa však začali represálie voči kňazom už oveľa skôr a prešli tromi etapami:

- v roku 1944 cez Národné povstanie, keď boli umučení kňazi na Spiši, Liptove, na východnom Slovensku, ale aj v banskobystrickej diecéze v neďalekých Hajnikoch vdp. farár Anton Šalát bol zastrelený.

- druhá etapa prenasledovania bola ihneď po príchode sovietskej armády, keď boli vyvezení niektorí kňazi do sovietskych gulagov - z našej diecézy kňaz Ján Herbrík v jednom z gulagov aj zahynul (1947).

- tretia etapa má zárodok už v druhej etape a to represáliami voči slovenským biskupom: mons. Jánovi Vojtaššákovi, Michalovi Buzalkovi a Petrovi Pavlovi Gojdičovi.

Objektom záujmu polície a komunistického režimu sa stali aj ďalší kňazi. Toto prenasledovanie sa prelínalo do rokov 1948 - 49, kedy sa vytvárala tzv. Katolícka akcia, zameraná proti všetkým slovenským biskupom a kňazom, ktorí boli verní Bohu a národu. Toto prenasledovanie sa tiahlo od roku 1948 postupne až do roku 1989, kedy bolo len z banskobystrickej diecézy odsúdených a uväznených desiatky kňazov a laikov. Ďalšie desiatky prešli krutými vyšetrovaniami orgánmi Štátnej bezpečnosti.

Vyšetrovacie miestnosti väzníc Bratislavy, Leopoldova, Ilavy, Mírova, Valdíc, Pankráca ako aj Jáchymovských koncentrákov sú nemými svedkami. Tu, na týchto miestach sú napísané krutosti bolševických represií a ateistického režimu.

Na tabuli, ktorú dnes odhaľujeme sú uvedené mená kňazov našej banskobystrickej diecézy, ktorí si v prvom rade bránili svoju vieru v Boha a svoje národné povedomie.

Postreh č. 1

Pri odhalení pamätnej dosky bolo prítomných azda 300 občanov. Po vypočutí si prihovoru predstaviteľa Konfederácie politických väzňov a piesňou „Kto za pravdu horí" sa slávnosť skončila.

Márne by ste boli medzi prítomnými hľadali predstaviteľa magistrátu mesta, alebo snáď tam aj bol, ale pre nás neznámy alebo úmyselne inkognito. Myslím si, že sa žiadalo, aby niekto v zastúpení magistrátu povedal aspoň dve vety. Vety, v ktorých by bol ubezpečil zvedavých prítomných o demokratickom, vývoji a o tom, že už sa niečo podobne opakovať nebude. Poviete si, že aj tak by to bolo len formálne. S námietkou sa nedá súhlasiť. Mesto nesmie strácať pamäť.

Postreh č. 2

Prechádzka Skuteckého ulicou v Banskej Bystrici je svojím spôsobom zážitkom, najmä ak ste v Banskej Bystrici opäť po 3 rokoch. Konštatujete, že z mestskej kaviarne urobili banku, rad budov skutočne vynovili tak ako si to zaslúžia. Môj postreh má však väzbu k jednému symbolu, ktorý môžete vidieť na Skuteckého ulici.

Nie najkrajšie upravená budova Krajského súdu Vám na prvý pohľad prezradí, že zodpovednejšiemu konaniu s ohľadom na „volebný rok". Zdôraznil, že svedomie im musí diktovať ich vzťah k základným a kresťanským hodnotám, ktorými sú rodina, dieťa, kresťanstvo, národ a samostatnosť Slovenska. Tieto hodnoty musia rezonovať pri rozhodovaní, aby svoj hlas dali tomu subjektu, ktorý napĺňa ich predstavy.

Nech Vás vedie v rozhodovaní miera vášho bývalého väzenského utrpenia a vtedy budem presvedčený, že svoj hlas tým, ktorí sú zviazaní s komunistickým režimom iste nedáte.

Podporte samostatne a slobodne sa rozvíjajúce Slovensko. Výzvou, aby svoje skúsenosti a aktivity dali do služieb dobrej veci a plneniu úloh Konfederácie politických väzňov bola konferencia zakončená.

Ján Kovačovský
právnik a ekonóm

Ale nádej nestrácam

List Karola Čunderlíka otcovi Jozefovi Bábikovi 1993

Milý Jožko,

práve som sa Ti chystal napísať do Anglie, keď som dostal od Teba oznámenie, že si už konečne opäť doma na našom milom, ale ťažko skúšanom Slovensku. Ďakujem Ti za milý pozdrav a pekné sväté obrázky - Pannu Máriu, ktorej som od môjho útleho veku, veľkým ctiteľom, a ktorá mi v živote veľmi pomáha a potešili ma aj obrázky nášho pána, umučeného prvého slovenského prezidenta s modlitbami k nemu a k Pánu Bohu, za jeho skoré blahorečenie a vyhlásenie za svätého, lebo na jeho prihovor sa už udialo viacero zázrakov - uzdravení. Pán Boh ho oslávil, pretože svoj život nezištne zasvätil Bohu a svojmu po stáročia zotročovanému, náboženmu a bohabojnému slovenskému národu, za ktorý sme aj my dvaja, ako jeho verní synovia veľa vytrpeli pre naše náboženské a národné presvedčenie, od tých prislúhovačov diabla, ktorý sa pred viac ako 40-tymi rokmi násilne zmocnili moci a zotročovali celý náš bohabojný Slovenský národ, takými rafinovanými spôsobmi, aké môže vyhútať iba mozog po tisícročia šľachtený Talmudom, inšpirovaný diablom vo svojej bezmednej nenávisti proti Pánu Bohu a voči jeho verným vyznávačom. Teraz si pomyslíš, že načo Ti to vlastne píšem, keď Ty to veľmi dobre vieš? Nuž preto, lebo, aj keď sme boli spolu v jednej protištátnej skupine /hoci ja (ako vojak), som bol súdený zvlášť tiež Štátnym súdom, ale s vojenským senátom/ a nemali sme sa doteraz možnosť osobne stretnúť, aby si vedel utvoriť o mne obraz, že z akých pohnútok som sa zapojil do boja proti bolševickému režimu, ktorý sa už pred rokom 1948 chystal rafinovane - násilným spôsobom zmocniť sa štátnej moci. Aby si vedel, že

čo ma k tomu viedlo!?

Bolo to nielen národné cítenie, ako roduverného Slováka, ale aj moje hl-